T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/302
KARAR NO : 2020/403
KARAR TR: 22.06.2020

ÖZET : Davacının B... Temizlik Taah. Tic. Ltd. Şti.'nde müdür yardımcısı sıfatı ile çalıştığı, ödenmeyen prim borçlarından dolayı emekli maaşına haciz konulduğu, çalıştığı dönemde görevli ve yetkili olmadığından bahisle, icra takibi nedeniyle emekli maaşına konulan haczin kaldırılması istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : A.Ö.
Vekili: Av. F.P.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. Ö.E.Ş.

O L A Y: Davacı vekilinin dava dilekçesinde özetle; davacının B... Temizlik Taah. Tic. Ltd. Şti.'nde 1.3.2007-8.8.2011 tarihleri arasında müdür yardımcısı sıfatı ile çalıştığı, 8.8.2011 tarihinde görevinin sonlandırıldığı ve imza yetkisinin iptal edildiği, ödenmeyen prim borçlarından dolayı emekli maaşına haciz konulduğu, borç dönemlerinin 1999 ile 2007/03 ayı arasındaki dönemi kapsadığı, müvekkilinin çalıştığı dönemde görevli ve yetkili olmadığından bahisle, şirkete ait olduğunu belirttiği sigorta prim borçlarından sorumluluğunun bulunmadığının tespiti ve icra takibi nedeniyle emekli maaşına konulan haczin kaldırılması istemlerini ifade ederek adli yargı yerinde dava açtığı anlaşılmıştır.

KOCAELİ 2. İŞ MAHKEMESİ: 2019/119 sayılı dosyasında "... Dava, A.Ö.'in B... Temizlik Taahhüt Tic. Ltd. Şti'nin prim borçlarından dolayı emekli maaşına konulan haczin kaldırılması istemiyle açılmıştır.

5510 sayılı Kanunun 101. maddesine göre, kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür.

Statü hukukuna tabi olanlarla ilgili uyuşmazlıkların çözümünde görevli mahkemenin 5510 sayılı Kanunun 101 ve Geçici 4. maddesindeki düzenlemeler birlikte değerlendirilerek belirlenmesi gerekir.

5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır.

Somut olayda; davacının emekli sandığı mensubu olduğu ve kurum tarafından davacı hakkında tesis edilen işlemlerin idari işlem olduğu göz önünde bulundurularak ve 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan 'yargı yolunun caiz olmaması' nedeniyle davanın usulden reddine ..." dair 25.9.2019 gün, K:2019/208 sayılı kararına karşı yapılan istinaf kanun yolu başvurusu üzerine Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi'nin 18.12.2019 gün ve E:2019/3948, K:2019/1385 sayılı kararında; "... Dosyadaki bilgi ve belgelerden, davacının, emekli sandığı mensubu olarak 19 Eylül 2003 tarihine kadar Deniz Astsubayı olarak görev yaptığı, 15/10/2003 tarihinden itibaren emekli aylığı bağlandığı, dava dışı B... Temizlik Taah. Tic. Ltd. Şti.'nin ödenmeyen prim borçlarından dolayı kurum tarafından ödeme emirleri gönderilerek emekli maaşına haciz konulduğu bunun üzerine davacı tarafından şirkete ait sigorta prim borçları nedeniyle borçlu olmadığının tespiti ile emekli maaşına konulan hacizlerin kaldırılması nedeniyle eldeki bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 1'inci maddesine göre mahkemelerin görevi, ancak kanunla düzenlenir. Göreve ilişkin kurallar, kamu düzenindendir. Anılan Kanunun 114/1-b maddesi gereğince yargı yolunun caiz olması dava şartı olup, 115'inci maddesine göre Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler.

5510 sayılı Kanunun 101'inci maddesine göre, 'Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür.'

5510 sayılı Kanunun Geçici 4'üncü maddesinde, bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı taktirde; iştirakçi iken bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bu Kanunun 4/1-c maddesi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4/1-c maddesine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Statü hukukuna tabi olanlarla ilgili uyuşmazlıkların çözümünde görevli mahkemenin (yargı yolunun) 5510 sayılı Kanunun 101 ve geçici 4'üncü maddesindeki düzenlemeler birlikte değerlendirilerek belirlenmesi gerekir.

5510 sayılı Kanunun 101'inci maddesinde yer alan '…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür.' bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı:28184) iptal istemini reddetmekle birlikte, söz konusu kararı somut olaydaki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde'…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık yapılan, tesis edilen işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…' gerekçesine dayandırmıştır.

5510 sayılı Kanunun 101 ve geçici 4'üncü maddeleri ile Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar ile bunların emeklileri ve hak sahipleri yönünden, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esaslar uygulanıp uyuşmazlığın da adli yargı yerinde (iş mahkemesinde) çözümleneceği anlaşılmaktadır. Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158'inci maddesindeki '… diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır' hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin 'idari işlem' ve 'idari eylem' niteliğini korumaya devam edeceğinden bunların iptali için açılan davaların çözüm yerinin İdari yargı yeri olduğu açıktır. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 05.12.2012 gün 2012/251E, 263K sayılı; 24.12.2012 gün 2012/536E, 433K sayılı kararları da bu yöndedir.

Söz konusu uyuşmazlığın, idari yargının görev alanına girdiği gözetilip, yargı yolu yanlışlığı nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön görülmemiştir. Mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde bir isabetsizlik bulunmadığından ..." denilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiş, karara karşı temyiz kanun yoluna başvurulmaması üzerine hüküm 23.1.2020 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KOCAELİ 1. İDARE MAHKEMESİ: E: 2020/269 sayılı dosyasında 12.2.2020 günlü ara kararıyla; "... 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun *14/3 maddesinde*, dilekçelerin, idare mahkemelerinde mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından görev yönüyle inceleneceği belirtilmiş; aynı Kanunun 15/1-a maddesinde de,göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği hükme bağlanmıştır.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve işleyişi Hakkında Kanununun 19. maddesinde, 'Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. (Değişik ikinci fikra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir. ' hükmüne yer verilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88.maddesinin 19.fıkrasında 'Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.' hükmüne yer verilmiştir.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 'Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri" başlıklı 101. maddesinde "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan

uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği' kuralına yer verilmiştir.

Öte yandan anılan Kanun'un genel sistematiği içerisinde idari yargı organlarının bakmakla görevli olduğu uyuşmazlık tipi yalnızca davalı idare tarafından 5510 sayılı Kanun kapsamında verilecek olan idari para cezalarından kaynaklanan uyuşmazlıklarla sınırlandırılmış olup, bu husus Kanun'un 102. maddesinde açıkça kurala bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına olan prim borçlarından dolayı emekli maaşına haciz konulmasına ilişkin22.08.2014 tarih ve 4199533 sayılı işlemin iptali istemiyle davalı idareye karşı Kocaeli 2. İş Mahkemesinin E:2019/119 K:2019/208 sayılı dosyasında açılan davada, verilen davanın idari yargının görev alanına girmesi nedeniyle dava dilekçesinin reddine kararının Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesinin E:2019/3948 K:2019/1385 sayılı kararı ile onanması ve tarafların istinaf kararını temyiz etmemesi üzerine, 23.01.2020 tarihinde kesinleştiği, akabinde dava konusu işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan davada, dava konusu uyuşmazlığın prim borcu ve bu borcun tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun kapsamında konulmuş bir haciz işleminden kaynaklandığı anlaşıldığından, yukarıda hükümlerine yer verilen ilgili mevzuat uyarınca bu davanın görüm ve çözüm yerinin Adli Yargı(İş Mahkemesi) olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu durumda Kocaeli 2. İş Mahkemesinin E:2019/119 K:2019/208 sayılı dosyasında verilen ve kesinleşen görevsizlik kararı da dikkate alındığında olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için yukarıda anılan amir hüküm uyarınca dosyaların Mahkemenize gönderilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle; Kocaeli 2. İş Mahkemesinin E:2019/119 K:2019/208 sayılı dava dosyasının temini ile Mahkememizin söz konusu dosyasıyla birlikte 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine ..." karar vermiş, 12.3.2020 gün ve E: 2020/269 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 16.3.2020 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan22.6.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Burak Cenk İLHAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ veDanıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının B... Temizlik Taah. Tic. Ltd. Şti.'nde 1.3.2007-8.8.2011 tarihleri arasında müdür yardımcısı sıfatı ile çalıştığı, 8.8.2011 tarihinde görevinin sonlandırıldığı ve imza yetkisinin iptal edildiği, ödenmeyen prim borçlarından dolayı emekli maaşına haciz konulduğu, borç dönemlerinin 1999 ile 2007/03 ayı arasındaki dönemi kapsadığı, müvekkilinin çalıştığı dönemde görevli ve yetkili olmadığından bahisle, şirkete ait olduğunu belirttiği sigorta prim borçlarından sorumluluğunun bulunmadığının tespiti ve icra takibi nedeniyle emekli maaşına konulan haczin kaldırılması istemleriyle açılmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Primlerin ödenmesi" başlıklı 88. maddesinin 19. fıkrasında"Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101. maddesi; "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür" şeklindedir.

Dosyanın tetkikinden; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na olan prim borçlarının 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsili yoluna gidilerek, davacının emekli maaşına haciz konulduğu anlaşılmıştır.

Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay irdelendiğinde; 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesinin 19. fıkrası ve 101 maddesindeki açık düzenlemeler karşısında uyuşmazlığın çözüm yerini adli yargı mercii olacağı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, Kocaeli 1. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Kocaeli 2. İş Mahkemesi'nce verilen 25.9.2019 gün ve E:2019/119, K:2019/208 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kocaeli 1. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Kocaeli 2. İş Mahkemesi'nce verilen 25.9.2019 gün ve E:2019/119, K:2019/208 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.6.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye